

Lieta T-297/02

ACEA SpA

pret

Eiropas Kopienu Komisiju

Valsts atbalsts — Tāda atbalsta shēma, ko Itālijas iestādes piešķirušas noteiktiem sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumiem atbrīvojumu no nodokļiem un aizdevumu ar izdevīgāku procentu likmi formā — Lēmums, ar kuru atbalsts atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu — Prasība atcelt tiesību aktu — Individuāla skaršana — Pieņemamība — Pastāvošs atbalsts vai jauns atbalsts — EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkts

Pirmās instances tiesas (astotā palāta paplašinātā sastāvā) 2009. gada 11. jūnija
spriedums . . . . . II - 1687

Sprieduma kopsavilkums

1. *Prasība atcelt tiesību aktu — Fiziskas vai juridiskas personas — Akti, kas tās skar tieši un individuāli — Komisijas lēmums, ar kuru tiek aizliegta atbalsta shēma nozarei (EKL 230. panta ceturrtā daļa)*
2. *Valsts atbalsts — Pārbaude, ko veic Komisija — Atbalsta shēmas pārbaude kopumā — Pieļaujamība (EKL 88. pants)*

3. *Valsts atbalsts — Ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm — Konkurences apdraudējums — Vērtēšanas kritēriji*
(EKL 87. panta 1. punkts)
4. *Valsts atbalsts — Pastāvošs un jauns atbalsts — Jauna atbalsta kvalificēšana*
(EKL 88. pants; Padomes Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta i) un v) daļa)
5. *Valsts atbalsts — Komisijas lēmums, ar kuru konstatēta atbalsta nesaderība ar kopējo tirgu — Pienākums atgūt visu summu, kuru saņēmuši minētās shēmas saņēmēji — Neesamība*
(EKL 88. panta 2. punkts)

1. Fiziska vai juridiska persona, kas nav lēmuma adresāts, apgalvojot, ka to individuāli skar šis lēmums, var vienīgi tad, ja tas to skar dažu tās specifisko īpašību dēļ vai kādas faktiskas situācijas dēļ, kura to raksturo attiecībā pret jebkuru citu personu un tādēļ individuāli izceļ līdzīgi kā šāda lēmuma adresātu.

Tomēr uzņēmumu, kuru attiecīgais lēmums skāris ne tikai kā uzņēmumu, kas darbojas attiecīgajā nozarē un kas būtu potenciālais attiecīgās atbalsta shēmas saņēmējs, bet arī kā faktiski tāda individuālā atbalsta saņēmēju, kurš piešķirts atbilstoši šai atbalsta shēmai un kuru Komisija uzdevusi atgūt, šis lēmums ir skāris individuāli un līdz ar to prasība pret šo lēmumu ir pieņemama.

(sal. ar 42.–44. punktu)

Uzņēmums principā nevar celt prasību atcelt tiesību aktu par Komisijas lēmumu, ar kuru tiek aizliegti atbalsta pasākumi konkrētā nozarē, ja šis lēmums to skar tikai tāpēc, ka tas pieder pie attiecīgās nozares un ir iespējama atbalsta saņēmējs. Attiecībā uz šādu uzņēmumu šāds lēmums ir vispārēji piemērojams pasākums, kas ir piemērojams objektīvi noteiktās situācijās un kam ir juridiskas sekas attiecībā uz vispārīgā un abstraktā veidā noteiktu personu kategoriju.

2. Atbalsta shēmas gadījumā Komisija var tikai izpētīt attiecīgās shēmas vispārējās un abstraktās īpašības, un tai nav pienākuma izvērtēt katru atsevišķo piemērošanas gadījumu, lai pārbaudītu, vai tajā ir ietverti atbalsta elementi.

Attiecībā uz vienu atbalsta shēmu, kas aptver daudzas nozares, nevis dažādas atbalsta shēmas, kas klasificētas atkarībā no darbības jomas vai attiecīgā tirgus, Komisijai nav jāņem vērā katrs darbības vai tirgus veids, lai izvērtētu attiecīgās shēmas iedarbību. Komisijai arī nav jāizvērtē atbalsta shēma, vienlaicīgi izvērtējot šīs shēmas piemērošanas individuālos gadījumus — vēl jo vairāk tas tai nav jādara tādēļ, ka šāds pienākums varētu samazināt tās kontroles pilnvaru efektivitāti valsts atbalstu jomā.

(sal. ar 62., 64. un 65. punktu)

3. Komisijai, pārbaudot, vai atbalsts ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļo konkurenci vai rada konkurences izkropļošanas risku, nav jākonstatē šī atbalsta reālā ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un faktiskā konkurences izkropļošana, bet gan vienīgi jāpārbauda, vai atbalsts varētu ietekmēt šo tirdzniecību un izkropļot konkurenci.

Saistībā ar atbalsta shēmu Komisija var aprobežoties ar attiecīgās shēmas īpašību izpēti, lai sava lēmuma pamatojumā novērtētu, vai sakarā ar nosacījumiem, ko šī programma paredz, tā ir tāda, kas var galvenokārt dot labumu uzņēmumiem, kas piedalās tirdzniecībā starp dalībvalstīm.

Jebkurš atbalsts, kas piešķirts uzņēmumam, kurš savu darbību veic Kopienas tirgū, var izraisīt konkurences kropļojumus un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Turklāt nav sliekšņa vai procentuālās robežas, kuru nesasniedzot, var uzskatīt, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm netiek ietekmēta. Atbalsta salīdzinoši nelielā nozīme vai atbalsta saņēmēja uzņēmuma salīdzinoši mērenais lielums *a priori* neizslēdz iespēju, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm ir ietekmēta.

Saistībā ar nosacījumu par starpvalstu tirdzniecības ietekmēšanu vispirms ir jāatgādina, ka fakts, ka sabiedrība, kas saņem valsts atbalstu, darbojas vienīgi savas valsts tirgū vai savas izcelsmes teritorijā, nav noteicošs. Būtībā starpvalstu tirdzniecību attiecīgais pasākums ietekmē, ja uzņēmumu, kas dibināti citās dalībvalstīs, iespēja sniegt savus pakalpojumus attiecīgās dalībvalsts tirgū ir samazinājusies.

(sal. ar 83.–86. un 96. punktu)

4. Gan no EKL 88. panta tiesību normu satura, gan no to mērķiem izriet, ka par pastāvošiem atbalstiem šī panta 1. punkta nozīmē ir jāuzskata atbalsti, kas pastāvēja pirms EK līguma stāšanās spēkā un kas varēja tikt likumīgi realizēti atbilstoši EKL 88. panta 3. punktā noteiktajiem nosacījumiem, kamēr par jauniem atbalstiem, kas ir

pakļauti paziņošanas pienākumam, kas izklāstīts minētajā tiesību normā, ir jāuzskata pasākumi, ar kuriem tiek noteikti vai grozīti atbalsti, un šie grozījumi var attiekties gan uz pastāvošiem atbalstiem, gan uz sākotnējiem projektiem, kas paziņoti Komisijai. Ja grozījums skar pašas sākotnējās shēmas būtību, tad šī shēma tiek transformēta par jaunu atbalsta shēmu. Tomēr nevar būt runas par tādu būtisku grozījumu, ja jaunais elements ir skaidri nodalāms no sākotnējās shēmas.

Saistībā ar atbalsta shēmu, kas izveidota pēc EK līguma stāšanās spēkā un kas attiecas uz specifisku uzņēmumu kategoriju, kura aptver vairākas nozares, nevar Komisijai izvirzīt prasību veikt izvērtēšanu pa nozarei. Līdz ar to nevar izslēgt iespēju, ka noteikti īpaši gadījumi tiek uzskatīti par pastāvošiem atbalstiem.

(sal. ar 113., 117. un 127. punktu)

5. Nelikumīgā atbalsta pārtraukšana, to atgūstot, kā arī ar to saistīto procentu samaksa ir loģiskas sekas šī atbalsta atzīšanai par nesaderīgu ar kopējo tirgu. Tas attiecas gan uz individuālu atbalstu, gan uz atbalstiem, kas piešķirti saskaņā ar atbalsta shēmu.

Tomēr vispārēja un abstrakta atbalsta shēmas analīze neizslēdz, ka individuālā gadījumā uz summu, kas piešķirta saskaņā ar šo shēmu, neattiecas EKL 87. panta 1. punktā noteiktais aizliegums, piemēram, sakarā ar to, ka uz individuālā atbalsta piešķiršanu attiecas *de minimis* noteikumi.

Ja Komisija pieņem lēmumu, ar kuru atbalsts tiek atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, tad valsts iestādēm ir vienīgi jāizpilda šis lēmums un šajā sakarā tām nav nekādas rīcības brīvības, bet šīs iestādes, izpildot šo lēmumu, var ņemt vērā šīs atrunas. Tādēļ Komisija uzdod vienīgi atgūt atbalstus EKL 87. panta nozīmē, nevis summas, kas — lai gan tās ir pārskaitītas saskaņā ar attiecīgo shēmu — nav atbalsti vai ir pastāvoši atbalsti, vai ir atbalsti, kas saderīgi ar kopējo tirgu saskaņā ar regulu par kategoriju izņēmumiem, *de minimis* noteikumiem vai kādu citu Komisijas lēmumu.

Valsts tiesa ir kompetenta interpretēt atbalsta jēdzienu un pastāvoša atbalsta jēdzienu un varēs spriest par viena vai otra piemērošanas gadījuma iespējamajām īpatnībām, vajadzības gadījumā uzdodot prejudiciālu jautājumu Tiesai.

(sal. ar 159.–163. punktu)